

Василиха Н. В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри товарознавства та комерційної діяльності
Ужгородського торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету*

Цап Д. І.

*студент
Ужгородського національного університету*

Vasylykha Nataliya

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Commodity Science and Business
Uzhhorod Trade and Economic Institute
Kyiv National University of Trade and Economics*

Tsap Denis

*Student
Uzhgorod National University*

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЧОРНОМОРСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Анотація. У статті розглянуто питання зовнішньоекономічних відносин України з країнами Організації чорноморського економічного співробітництва. Висвітлено основні напрями співпраці держав у рамках організації. Проведено аналіз зовнішньоекономічних відносин України з країнами ОЧЕС. Зокрема, проаналізовано динаміку та обсяги експорту-імпорту України загалом та з країнами ОЧЕС. Визначено динамічний розвиток попиту на вітчизняні товари на ринках країн – членів ОЧЕС. Обґрунтовано роль та значення активізації зовнішньоекономічних відносин України з країнами ОЧЕС. Акцентовано увагу на подальшому розвитку системи державної підтримки високотехнологічного експорту, який має стати першим пріоритетом зовнішньоекономічної політики України як у контексті розширення впливу на країни ОЧЕС, так і в рамках інтеграції у світову економіку.

Ключові слова: економічне співробітництво, інституційний механізм, економічна інтеграція, зовнішня політика, співпраця, торговельне партнерство, економічний розвиток.

Вступ та постановка проблеми. Необхідність інтеграції чорноморських держав у єдиний економічний механізм неодноразово висловлювалася державними діячами, науковцями, економістами у різноманітних геополітичних концепціях і стратегіях європейських та чорноморських країн. Еволюцію позиції України щодо Організації чорноморського економічного співробітництва важко простежити в силу незначної динаміки регіонального співробітництва. Не випадково Україна не має регіонального підходу до Чорного моря та частіше розвиває відносини на двосторонній основі [1]. Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС) виконує важливе завдання з економічної інтеграції країн Причорномор'я, яке має на меті забезпечення сталого розвитку регіону та процвітання держав-учасниць.

Аналіз останніх досліджень і публікацій визначається зростаючою роллю Чорноморського регіону в економічному, безпековому та політичному вимірах зовнішньої політики України, що вимагає переоцінки ефективності її зовнішньоекономічних відносин з країнами Організації чорноморського економічного співробітництва. Дослідженням зовнішньоекономічних відносин України, співпраці з міжнародними організаціями займалися багато авторів, як українських, так і закордонних: В. Чечелашвілі, В. Хоманець, Є. Сіскос, В. Будкін. Однак аналіз цих робіт дає змогу визначити, що недостатньо вивчено та висвітлено проблематику ОЧЕС у контексті активізації економічної інтеграції та пошуків інвестиційної діяльності у Чорноморському регіоні, що потребує подальших наукових досліджень.

Метою даної роботи є аналіз основних напрямів зовнішньоекономічних відносин України з країнами ОЧЕС, а також виявлення основних недоліків, які склалися на поточному етапі співпраці, та формування практичних рекомендацій щодо подальшого співробітництва.

Результати дослідження. Утворення Чорноморської зони економічного співробітництва хронологічно зійшлося з потужною турбулентністю у міжнародних відносинах: розпадом Радянського Союзу та утворенням цілої низки незалежних держав на його теренах, а також із запуском функціонування ЄС. Закономірно, що поява незалежних держав викликала потребу їх інтеграції у світову економіку та політику, що відбивалося в утворенні регіональних об'єднань різного ступеня інтеграції та спеціалізації, починаючи від СНД і закінчуючи ОЧЕС.

Українська зацікавленість в ОЧЕС зумовлена важливістю доступу до Чорного моря та його ресурсів, прагненням сформувати економічний та логістичний хаб між Європою, Азією та Африкою, важливістю нарощувати обсяги торгівлі та інвестицій із країн ОЧЕС, капіталізувати туристичний та транзитний потенціал [1].

На Ялтинському саміті 5 червня 1998 р. було підписано Статут Організації чорноморського економічного співробітництва, який набрав чинності 1 червня 1999 р. [2]. Верховна Рада України ратифікувала статут 19 березня 1999 р. Відповідно до Статуту, державами – засновниками ЧЕС визнавалися Республіка Албанія, Республіка Вірменія, Республіка Азербайджан, Республіка Болгарія, Грузія, Грецька Республіка, Республіка Молдова, Румунія,

Російська Федерація, Турецька Республіка та Україна [3]. 2004 р. повноправним членом ОЧЕС стала Сербія.

Варто розуміти, що держави Чорноморського регіону суттєво різняться ступенем розвитку національних економік, як наслідок, мають достатньо різновекторні цілі на міжнародній арені. Отже, перед ОЧЕС постало питання з визначення ключових напрямів співпраці, які б задовольняли всіх учасників. Своєрідна відповідь на нього була відображена у Статуті, де основним напрямками співпраці було визначено:

- торгівлю та економічний розвиток;
- банківську справу і фінанси;
- енергетику;
- транспорт;
- охорону навколишнього середовища;
- туризм;
- обмін економічними даними та статистикою;
- співпрацю з митними органами;
- боротьбу зі злочинністю та тероризмом [3].

Для забезпечення ключових напрямів діяльності створено та активно діють інституції:

- Парламентська Асамблея (ПАЧЕС);
- Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР);
- Ділова рада (ДР ЧЕС);
- Міжнародний центр чорноморських досліджень (МЦЧД) [4].

Варто зазначити, що в 2020 р. Чорноморський банк торгівлі та розвитку надав «Укргазбанку» кредит у розмірі 30 млн євро для «зеленого» фінансування. Зокрема, кошти виділено на фінансування енергоефективності, відновленої енергетики та інших проєктів, спрямованих на поліпшення екології з метою зменшення негативного вуглецевого впливу української промисловості. Кредит ЧБТР також може бути використаний для допомоги українським малим та середнім підприємствам у відновленні їхньої діяльності після кризи, спричиненої пандемією COVID-19 [5].

Узагалом можна відзначити, що Організація чорноморського економічного співробітництва відіграє важливу консолідуючу роль у регіоні, зосереджує зусилля на інтеграції та досягненні вигоди усіма учасниками об'єднання. Зрозуміло, що поки вийшло реалізувати не всі проєкти, але діяльність за основними векторами є успішною, про що, зокрема, свідчать активна та ефективна робота Чорноморського банку торгівлі та розвитку, підписання міждержавних угод про зони вільної торгівлі тощо. При цьому ОЧЕС навіть у моменти найбільшого політичного загострення між державами (війна в Грузії,

анексія Криму) змогла стати, можливо, єдиним майданчиком з економічного співробітництва між державами.

Нині ОЧЕС займає важливе місце для України у диверсифікації та збільшенні її експортного потенціалу. Для поживлення економічної співпраці Київ підписав низку угод та договорів про зони вільної торгівлі з країнами, які є членами ОЧЕС. Головним нашим торговельним партнером у контексті аналізу зовнішньоекономічних зв'язків із країнами ОЧЕС є Російська Федерація, до якої ми найбільше експортуємо товарів попри взаємні санкції та війну (рис. 1). На наведеній нижче діаграмі зображено загальну динаміку експорту та імпорту України у період із 2015 по вересень 2020 р.

Як зображено на рис. 1, обсяг експорту та імпорту починаючи з 2015 р. зберігає тенденцію до зростання. Так, починаючи з базисного року експорт зріс майже на 76%, із 38 127 млрд дол. США до 50 054 млрд дол. США у 2019 р. При цьому навіть максимальний обсяг експорту, що зафіксований минулого року, не наблизився за показниками довоєнного 2013 р., який становив 63 312 млрд дол. США.

У контексті аналізу зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами Організації чорноморського економічного співробітництва важливо дослідити динаміку та обсяги торгівлі відносно загальних показників. Це дасть змогу, зокрема, оцінити ділову активність з країнами-членами, а також покаже їх місце і роль у загальному обсязі зовнішньоторговельних зв'язків України (рис. 2).

Загальний обсяг експорту України до країн ОЧЕС, як видно з рис. 2, носить спадаючий характер. Стосовно відносних показників напрямів експорту спостерігається різка тенденція до зниження, особливо з 2017 р. Такі тенденції, перш за все, пов'язані з основними чинниками: відносним зниженням експорту вітчизняної продукції до Російської Федерації, причиною чого стали санкції та військова агресія останньої, а також переорієнтацією на європейські ринки збуту, які стали доступні для Києва після початку дії Угоди про асоціацію з ЄС.

Це простежується також на рис. 2 як загальний зростаючий обсяг експорту за відносно спадаючого обсягу до країн ОЧЕС. Так, якщо у 2015 р. майже 27% українського експорту припадало на країни Організації чорноморської зони економічного співробітництва, то в 2019 р. частка становила 19,8% від загального рівня: 10 213 млрд дол. США і 38 127 млрд дол. США та 9 550 млрд дол. США до 50 054 млрд дол. США відповідно.

Можна виділити чотири країни, до яких українська продукція за п'ятирічний період експортувалася найбільше:

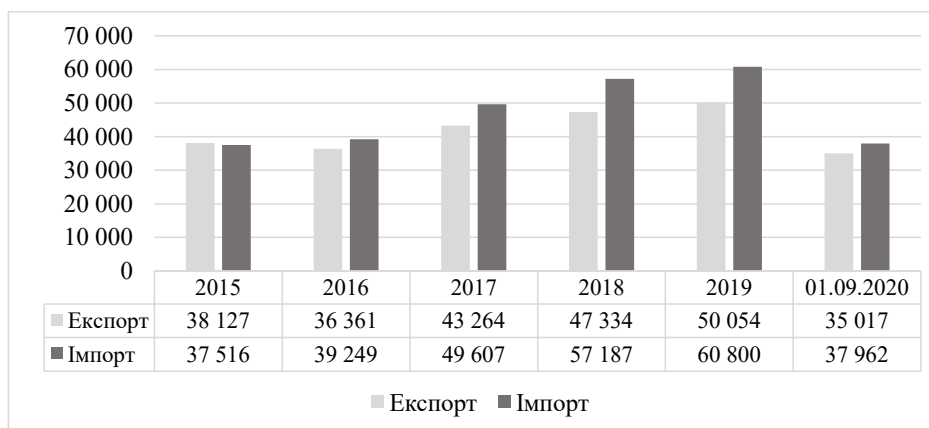

Рис. 1. Динаміка та обсяги експорту-імпорту України у 2015 – вересні 2020 рр.

Джерело: побудовано авторами за [6]

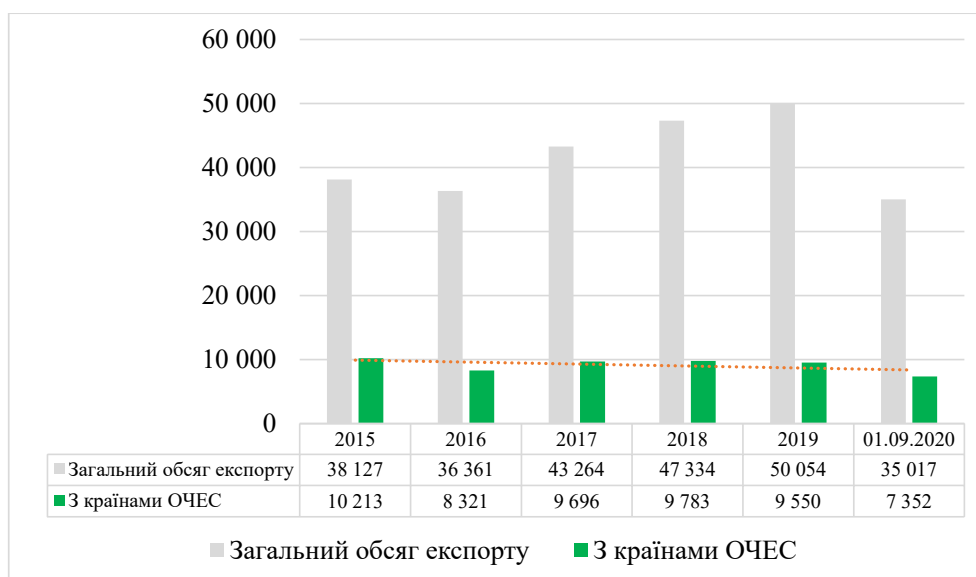

Рис. 2. Обсяги експорту України загалом та з країнами ОЧЕС у 2015 – вересні 2020 рр.

Джерело: побудовано авторами за [6]

Росія, Туреччина, Румунія та Молдова. Примітним є також той факт, що обсяг експорту до Бухаресту зростає найвищими темпами і минулого року досяг максимуму та становив трохи більше 1 млрд дол. США (рис. 3).

Як зображено на рис. 3, обсяг експорту вітчизняної продукції падає по відношенню до РФ. Так, за перші дев'ять місяців 2020 р. обсяг експорту становить лише 42% від рівня 2015 р. Звичайно, до завершення поточного звітного ще можна наростити обсяги експорту, проте тренд зниження розмірів продажів українських товарів до Росії спостерігається з 2017 р. З одного боку, це пов'язано із санкціями, запровадженими РФ проти українських товаровиробників, а з іншого – з переорієнтацією вітчизняних виробників на європейські ринки, підтвердження цьому можна знайти у загальному зростанні обсягів експортованої продукції.

Туреччина є одним із найважливіших торговельних партнерів України, у торгівлі з якою наша держава традиційно має позитивне сальдо. Так, обсяг експорту до Анкари коливається від 2,7 млрд дол. США у 2015 р. до практично 2 млрд дол. США у 2016 р. та 2,6 млрд дол. США у 2019 р. Основними статтями експорту до Туреччини минулого року були:

- чорні метали – 29,2% (-30,8%);
- зернові культури – 27,4% (+289,7%);
- залишки і відходи харчової промисловості – 8,8% (+75,9%);
- насіння і плоди олійних рослин – 17,8% (+44,6%).

У цей же період основними статтями імпорту в Україну були:

- пластмаси, полімерні матеріали – 4,5% (+13,8%);

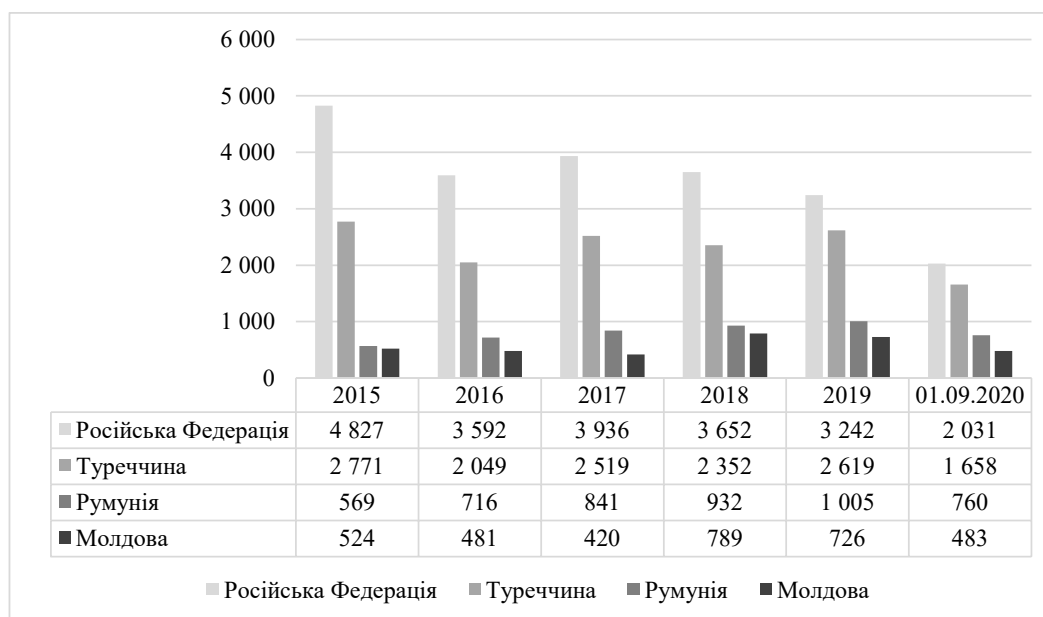

Рис. 3. Обсяги експорту України до головних торговельних партнерів у рамках ОЧЕС у 2015 – вересні 2020 рр.

Джерело: побудовано авторами за [6]

- одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні – 5% (+74,5%);
- котли, машини – 8% (+15,7%);
- засоби наземного транспорту крім залізничного – 7,2% (+12,8%);
- чорні метали – 6,4% (+64,2%);
- вироби з чорних металів – 6,8% (+177%) [7].

Велике значення для розвитку торговельно-економічного співробітництва має такий інституційний механізм, як Міжурядова українсько-турецька комісія з торговельно-економічного співробітництва. У ході засідань зазначеної комісії здійснюється аналіз розвитку взаємодії, обговорюються проблемні питання, визначаються перспективні напрями співпраці і представляються можливі проекти для реалізації.

Корисним заходом стала Торгова місія України в Туреччині. Так, у ході її діяльності 25–26 вересня 2018 р. було проведено двосторонні зустрічі з представниками влади Туреччини, Українсько-турецький бізнес-форум, зустрічі підприємців двох країн у форматі B2B, а також освітній захід щодо особливостей ведення бізнесу в Туреччині [7].

Стосовно коливання в обсягах експортованої продукції останніми роками, то це пояснюється низкою чинників: кон'юктурою міжнародних товарних ринків (коливання ціни на метали, зерно, загалом сировинну продукцію, яка займає лівову частину вітчизняного експорту), що позначається на попиті та, як наслідок, вартості продукції, а також переговорним процесом про створення зони вільної торгівлі між Києвом та Анкарою, де остання часто вдається до запровадження додаткових мит на українські товари (займаючи, таким чином, більш вигідні позиції у переговорах), що прямо впливає на обсяги експорту.

Загальну координацію діяльності турецьких бізнесових компаній в Україні здійснює Українсько-турецька ділова рада (УТДР), яка була створена у квітні 1991 р. у рамках Угоди між Радою зовнішньоекономічних зв'язків Туреччини (DEIK) та Торгово-промисловою палатою України. УТДР поширює інформацію про стан та перспективи розвитку економіки обох країн, законодавство, що регулює зовнішню торгівлю, пропозиції підприємств щодо співробітництва, організує зустрічі представників ділових кіл, конференції та семінари, здійснює пошук партнерів для співпраці. У 2012 році в Києві створено Асоціацію підприємців і промисловців України та Туреччини (TUSIB). Асоціація координує діяльність раніше створених в Україні Спільки бізнесменів України та Туреччини (UTİAD), Спільки турецьких бізнесменів (OTİAD) [7].

У 2019 р. про свої плани щодо розвитку діяльності оголосила Асоціація кримських промисловців і підприємців Туреччини, України та Румунії (TURKSİD). Головною метою діяльності Асоціації є сприяння торгівлі, інвестиціям і виставково-ярмарковій діяльності.

У форматі зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами ОЧЕС третім партнером за обсягом експортованої української продукції є Румунія. Румунський ринок є одним із найбільш зростаючих та потенційно важливих для України. Так, загальна вартість проданої до Румунії продукції у 2019 р. зросла практично вдвічі порівняно з 2015 р. Основними статтями українського експорту до Румунії у 2019 р. були: електричні машини – 19,6%, чорні метали – 15,7%, руди, шлаки і зола – 13,6%, деревина та вироби з деревини – 9,4%, взуття – 6,4%, одяг та додаткові речі до одягу, текстильні – 4,2% [8].

Зростаючий попит на українські товари пов'язаний із низкою чинників, важливе місце серед яких займає початок дії економічної частини Угоди про асоціацію з ЄС, що уможливило безмитний експорт певних видів продукції до ЄС.

Динамічно розвиваються також зовнішньоекономічні зв'язки України з Молдовою, яка є четвертим за обсягом ринком для збуту вітчизняної продукції відносно держав ОЧЕС. Так, якщо обсяг експортованої продукції у базисному 2015 р. становив 524 млн дол. США, то в 2019 р. він збільшився практично до 726 млн дол. США. Основними українськими товарами, які поставлялися до Молдови, були вироби з металу, електричні машини, паливно-мастильні матеріали, електроенергія, продовольча і фармацевтична продукція, продукція деревообробної та будівельної галузей. Одним із важливих чинників поживлення співробітництва є діяльність Міжурядової українсько-молдовської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва [9].

Однак можна констатувати позитивний тренд у нарощуванні експорту вітчизняної продукції у країни – члени ОЧЕС (якщо не враховувати коронавірусну економіку 2020 р.), що однозначно є позитивним для економічного співробітництва. Варто також відзначити надзвичайно динамічний розвиток ринків Румунії, Молдови та Туреччини для українських товарів, при цьому навіть за активної торгівлі з ними Київ зберігає позитивне торговельне сальдо. Проте, як бачимо з вищенаведеної інформації, роль саме Організації чорноморського економічного співробітництва в активізації торгівлі є досить низькою, здебільшого створення спільних комісій, кооперація міністерств різних країн тощо.

Для зовнішньоекономічних зв'язків України з країнами Чорноморської зони економічного співробітництва характерним є позитивне сальдо з переважаючою більшістю країн, що виступає свого роду трампліном та сигналом до готовності до нарощування експорту. Проблема стагнації експорту до цих країн інколи вирається у недосконалої нормативно-правової бази між країнами, інколи – у суто економічних чинниках, наприклад, кон'юктурі світових ринків сировини.

Серйозним стримуючим чинником є те, що лівова частка нашого експорту до країн ОЧЕС має сировинний характер, а це не дає змоги вітчизняним експортерам грати на ціні чи якості продукції відносно конкурентів. Такі умови диктують необхідність, по-перше, поліпшувати нормативно-правові засади покращення двосторонньої торгівлі між державами (запровадження додаткових преференційних умов для українських товарів, відкриття зон вільної торгівлі), по-друге, переходити до експорту готової продукції, а не сировини, на ціноутворення якої ми маємо вкрай низький вплив (це потребує відкриття спільних підприємств, залучення капітальних інвестицій, поліпшення технологічного процесу випуску продукції).

Висновки. Організація чорноморського економічного співробітництва відіграє важливу консолідуючу роль у регіоні, зосереджує зусилля на інтеграції та досягненні вигоди усіма учасниками об'єднання, володіє широким спектром інструментів для активізації економічної інтеграції та поживлення інвестиційної діяльності. Варто також відзначити надзвичайно динамічний розвиток попиту на вітчизняні товари на ринках Румунії, Молдови та Туреччини, при цьому навіть за активної торгівлі з ними Київ зберігає позитивне сальдо. Серйозне занепокоєння, проте, викликає не динаміка, а структура українського експорту, лівова частка якого є сировинною.

Таким чином, ОЧЕС усе ще відіграє суттєву роль у реалізації морських, судноплавних та інфраструктурних проєктів України як морської держави. При цьому Організації чорноморського економічного співробітництва необхідно будувати свою подальшу діяльність, зважаючи на загрозу безпекових викликів у Чорноморському регіоні.

Розвиток системи державної підтримки високотехнологічного експорту має стати першим пріоритетом зовнішньоекономічної політики України як у контексті розширення впливу на країни ОЧЕС, так і в рамках інтеграції у світову економіку.

Що стосується основних векторів інвестиційного співробітництва в ОЧЕС, то можемо дійти висновку, що останніми роками відносини в Організації все більше фрагментуються і найбільше це проявляється у багатосторонніх проєктах, на заміну яким приходять формат співпраці «держава – ОЧЕС».

Список використаних джерел:

1. Україна – Організація чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС). URL: <https://prismua.org> (дата звернення: 21.12.2020).
2. Organization of the Black Sea Economic Cooperation at glance. URL: <http://www.bsec-organization.org/bsec-at-glance> (дата звернення: 08.02.2021).
3. Статут Організації чорноморського економічного співробітництва (укр. рос.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_009#Text (дата звернення: 19.12.2020).
4. Співробітництво в рамках ОЧЕС. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/oches/spivrobitnictvo-v-ramkah-oches> (дата звернення: 19.12.2020).
5. Чорноморський банк торгівлі та розвитку підтримує стале фінансування та МСП в Україні. URL: http://www.ukrgasbank.com/press_center/news/12530chernomorskiyi_bank_torgovli_i_razvitiya_podderzivaet_postoyannoe_finansirovanie_i_msp_v_ukraine (дата звернення: 17.12.2020).
6. Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами у січні-жовтні 2019 р. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/zd/ztt_u/ztt1219_u.htm (дата звернення: 17.11.2020).
7. Торговельно-економічне співробітництво між Україною і Туреччиною. URL: <https://turkey.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/565-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-i-turechchinoju> (дата звернення: 12.12.2020).
8. Торговельно-економічне співробітництво. URL: <https://romania.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/202-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-rumunijeju> (дата звернення: 04.02.2021).
9. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Молдовою. URL: <https://moldova.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/137-ukrainsko-moldovskoje-torgovo-ekonomicheskoje-sotrudnichestvo> (дата звернення: 10.12.2020).

References:

1. Ukrajina-Orghanizacija chornomorsjkogho ekonomichnogho spivrobitnyctva (OChES). URL: <https://prismua.org> (accessed 21 December 2020).
2. Organization of the Black Sea Economic Cooperation at glance/ URL: <http://www.bsec-organization.org/bsec-at-glance> (accessed 8 February 2021).
3. Statut Orghanizaciji Chornomorsjkogho ekonomichnogho spivrobitnyctva (ukr., ros.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_009#Text (accessed 19 December 2020).
4. Spivrobitnyctvo v ramkakh OChES. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini/oches/spivrobitnictvo-v-ramkah-oches> (accessed 19 December 2020).
5. Chornomorsjkij bank torghivli ta rozvytku pidtrymuje stale finansuvannja ta MSP v Ukrajinі/ URL: http://www.ukrgasbank.com/press_center/news/12530chernomorskiyi_bank_torgovli_i_razvitiya_podderzivaet_postoyannoe_finansirovanie_i_msp_v_ukraine (accessed 17 December 2020).
6. Gheografichna struktura zovnishnjoji torghivli tovaramy u sichni–zhovtni 2019 roku. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2019/zd/ztt_u/ztt1219_u.htm (accessed 17 November 2020).
7. Torgovelyno-ekonomichne spivrobitnyctvo mizh Ukrajinu i Turechchynu. URL: <https://turkey.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/565-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-i-turechchinoju> (accessed 12 December 2020).
8. Torgovelyno-ekonomichne spivrobitnyctvo. URL: <https://romania.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/202-torgovelyno-jekonomichne-spivrobitnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-rumunijeju> (accessed 4 February 2021).
9. Torgovelyno-ekonomichne spivrobitnyctvo mizh Ukrajinu ta Moldovu. URL: <https://moldova.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/137-ukrainsko-moldovskoje-torgovo-ekonomicheskoje-sotrudnichestvo> (accessed 10 December 2020).

ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ УКРАИНЫ СО СТРАНАМИ ОРГАНИЗАЦИИ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

Аннотация. В статье рассмотрен вопрос внешнеэкономических отношений Украины со странами Организации черноморского экономического сотрудничества. Отражены основные направления сотрудничества государств в рамках организации. Проведен анализ внешнеэкономических отношений со странами ОЧЕС. В частности, проанализирована динамика и объемы экспорта Украины в целом и со странами ОЧЕС. Определено динамическое развитие спроса на отечественные товары на рынках стран – членов ОЧЕС. Обоснованы роль и значение активизации внешнеэкономических отношений Украины со странами ОЧЕС. Акцентировано внимание на дальнейшем развитии системы государственной поддержки высокотехнологического экспорта, который должен стать первым приоритетом внешнеэкономической политики Украины как в контексте расширения влияния на страны ОЧЕС, так и в рамках интеграции в мировую экономику.

Ключевые слова: экономическое сотрудничество, институциональный механизм, экономическая интеграция, внешняя политика, сотрудничество, торговое партнерство, экономическое развитие.

**UKRAINE'S FOREIGN ECONOMIC RELATIONS WITH THE COUNTRIES
OF THE BLACK SEA ECONOMIC COOPERATION ORGANIZATION**

Summary. Ukraine's foreign economic relations are carried out in difficult conditions, but the development of the state support system for high-tech exports should become the first priority of the country's foreign economic policy, both in the context of expanding influence on the Black Sea Economic Cooperation and integration into the world economy. Ukraine's interest in cooperation with international organizations is determined by the growing role of the Black Sea region in the economic, security and political dimensions of foreign policy, which requires a reassessment of the effectiveness of foreign economic relations with the countries of the Black Sea Economic Cooperation Organization. Throughout history, there has been an active development of the Black Sea region, the growth of its importance as a significant trade hub, accompanied by the emergence of civilizations, the emergence of technology and the constant presence of military conflicts. At the same time, it should be noted that Ukraine's interest in the Black Sea Economic Cooperation Organization is due to the importance of access to the Black Sea and its resources, the desire to form an economic and logistics hub between Europe, Asia and Africa, the importance of increasing trade and investment from Black Sea Economic Cooperation Organization countries, capitalize tourism and transit potential. It should be emphasized that the Black and Azov Seas play a fundamental role in Ukraine's economic security and development. Most of Ukraine's industrial potential is concentrated in the south-east, which causes enterprises to use the relevant ports to export their products abroad and import raw materials. Based on this, the competitiveness and development of a large part of the Ukrainian industrial complex depends on the state of port and transport infrastructure, as well as free access to shipping in the Black and Azov Seas. Cooperation with the Black Sea Economic Cooperation Organization plays an important role in this context. In general, the Black Sea Economic Cooperation Organization plays an important role for Ukraine in diversifying and increasing its export potential.

Key words: economic cooperation, institutional mechanism, economic integration, foreign policy, cooperation, trade partnership, economic development.